

Særlige regler om innsettelse og opphold i avdelinger med særlig høyt sikkerhetsnivå

Strgfl. 10 annet ledd

Avdeling i fengsel med høyt sikkerhetsnivå kan tilrettelegges for innsatte med særlige behov, herunder personer som er idømt en strafferettslig særreaksjon eller forvaring, eller innrettes med særlig høyt sikkerhetsnivå.

Strgfl. § 11 annet ledd:

Dersom spesielle sikkerhetsmessige grunner gjør det påkrevet, kan domfelte settes inn i avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå etter § 10 annet ledd.

10 (2) 1 Innledende bestemmelse

Dette kapittelet gjelder de særlige sikkerhetsforanstaltninger som skal gjennomføres i avdelinger innrettet med særlig høyt sikkerhetsnivå etter straffegjennomføringsloven § 10, annet ledd, og angir hvem som kan gjennomføre straff der, hvordan straffen skal gjennomføres og hvilke tilbud de innsatte skal ha. Øvrige bestemmelser i straffegjennomføringsloven med tilhørende regler skal følges såfremt ikke noe annet fremgår av kapittelet her. Av sikkerhetsmessige årsaker skal det legges et høyt kontrollnivå til grunn for tiltak etter straffegjennomføringsloven § 17, §§ 26-36 og §§ 38-40 om fellesskap, private eiendeler, undersøkelse av personer og gjenstander, undersøkelse av innsatte, rom og eiendeler, undersøkelse for å avdekke bruk av rusmidler mv., postsending, besøk, telefonsamtaler, permisjon, fremstilling, straffavbrudd, fastsettelse av vilkår ved permisjon og straffavbrudd, bruk av tvangsmidler, umiddelbar utelukkelse fra fellesskap og reaksjon på brudd. For å unngå isolasjonsskader, må det særlig legges vekt på aktiviteter etter straffegjennomføringsloven § 18, § 21, § 22 og § 23 om arbeid, opplæring, program eller andre tiltak, fritidsaktiviteter, lufting og religion og livssyn. Retningslinjene kap 3.30. beskriver nærmere hvem som konkret omfattes av gruppen ”offentlig forsvarer og offentlig myndighetsrepresentant, herunder diplomatisk eller konsulær representant”.

10 (2) 2 Avgjørelsesmyndighet og varighet

Forskriften § 6-1. Avgjørelsesmyndighet og varighet

Regionalt nivå avgjør om vilkårene for opphold i avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå er oppfylt og treffer vedtak om innsettelse, fortsatt opphold, eventuell overføring til annen avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå samt overføring til fengsel eller avdeling med høyt sikkerhetsnivå.

Vedtak om innsettelse i avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå kan vare i inntil 6 måneder av gangen. Oppholdet kan fortsette uten avbrudd dersom regionalt nivå etter en fornyet vurdering bestemmer dette i et nytt vedtak.

Kriminalomsorgsdirektoratet skal orienteres umiddelbart om enhver endring i sikkerhetsnivå. Leder av fengselet skal hver måned gi innberetning til regionalt nivå om soningssituasjonen.

Overføring til annen avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå kan besluttes uavhengig av om vilkårene i straffegjennomføringsloven § 14, første. ledd bokstav a) – e) er oppfylt, for eksempel for å hindre at innsatte knytter kontakter eller får for god kjennskap til interne sikkerhetsmessige forhold og rutiner, jf. lovens § 14, annet ledd.

10 (2) 3   *Vilkår for innsettelse i avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå*

Forskriften § 6-2. Vilkår for innsettelse i avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå

I avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå kan det innsettes domfelte og varetektsinnsatte som antas å medføre særlig rømningsfare, fare for anslag utenfra for å bistå til rømning, fare for gisseltaking eller fare for ny, særlig alvorlig kriminalitet.

Når andre sikkerhetsmessige tiltak har vist seg som eller fremstår som åpenbart utilstrekkelige, kan også innsatte som har gjort seg skyldig i gjentatt vold eller særlig truende adferd omfattes.

Vurderingskriterier for innsettelse skal blant annet være

- tilhørighet til organiserte kriminelle grupperinger, terrorister, ekstreme politiske og religiøse grupper
- politiinformasjon og andre opplysninger om innsatte som Kriminalomsorgsdirektoratet har mottatt
- type lovbrudd
- domslengde
- tidligere atferd i fengsel, som for eksempel nye alvorlige straffbare forhold.

Målgruppen og vurderingskriteriene nevnt over og i forskriften § 6-2 er ikke uttømmende.

10 (2) 4   *Særskilte krav til tilsatte i avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå*

Leder av fengselet skal kontrollere at de tilsattes tidligere arbeidsforhold er uten anmerkninger, samt at ingen tilsatte har private forhold som kan svekke deres evne til å utføre en uhildet tjeneste.

Bare fast tilsatte skal tjenestegjøre i avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå. Det skal etableres en fast gruppe som skal utgjøre kjernen av de som skal ha tilsynet med innsatte. Sammenhengende tjeneste bør ikke overstige 12 måneder av gangen. De tilsatte skal gis relevant oppfølging og opplæring.

10 (2) 5   *Generelle sikkerhetsrutiner og fysisk organisering*

Sikkerhetsrutiner og fysisk organisering skal nedfelles skriftlig av leder av fengselet, og godkjennes av regionalt nivå, med orientering til Kriminalomsorgsdirektoratet.

10 (2) 6 Fellesskap med andre innsatte

Forskriften § 6-3. Fellesskap med andre innsatte

Innsatte i avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå skal ikke ha fellesskap med innsatte fra andre avdelinger.

Lokalt nivå avgjør om flere innsatte på avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå skal ha fellesskap med hverandre.

Utelukkelse fra fellesskap i avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå er ikke begrenset i tid, forutsatt at utelukkelsen ikke anses uforholdsmessig.

Avgjørelse om flere innsatte på avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå skal ha fellesskap med hverandre skal blant annet tas på bakgrunn av politiinformasjon og andre opplysninger om innsatte som Kriminalomsorgsdirektoratet har mottatt.

10 (2) 7 Arbeid, opplæring, program eller andre tiltak

Forskriften § 6-4. Arbeid, opplæring, program eller andre tiltak

Begrensninger i fellesskapet skal kompenseres med utvidet kontakt med tilsatte og tilfredsstillende arbeids-, opplærings- og andre aktivitetstilbud og fritidssystemer.

Innholdet i straffegjennomføringen må planlegges med tanke på at innsatte skal oppholde seg i avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå i 6 måneder. Det må også tas hensyn til muligheten for en forlengelse av oppholdet med 6 måneder av gangen.

10 (2) 8 Religion og livssyn

Forskriften § 6-5. Religion og livssyn

Samtaler med prest, religiøs forstander, sjelesørger eller annen livssynsveileder skal som hovedregel skje under de kontrolltiltak som gjelder for vanlige besøk. Lokalt nivå kan gi lettelser i kontrolltiltakene ved religiøs aktivitet etter forhåndssamtykke fra regionalt nivå.

10 (2) 9 Reportasje og intervju

Forskriften § 6-6. Reportasje og intervju

Lokalt nivå avgjør om og når reportasje kan gjennomføres. Reporter med eventuelt følge skal til enhver tid følges av en tilsatt.

Reporter med følge har taushetsplikt om opplysninger av sikkerhetsmessig art og skal gjøres oppmerksom på dette ansvaret, samt oppfordres til å avklare med lokalt nivå om materialet det er meningen å publisere inneholder taushetsbelagte opplysninger. Media er selv ansvarlig for at presseetiske regler følges og at offentliggjøring ikke bryter andre bestemmelser.

Lokalt nivå kan sette ytterligere vilkår for den praktiske gjennomføringen av reportasje eller intervju.

10 (2) 10 Helsetjeneste

Forskriften § 6-7. Helsetjeneste

Innsatte skal ha regelmessig legetilsyn. Legetilsyn og oppfølging skal som hovedregel skje inne i avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå. Unntaksvis kan dette skje utenfor fengselet, men det må da på forhånd vurderes om væpnet politi skal delta som vaktstyrke til enhver tid. Samtykke fra regionalt nivå skal, om mulig, innhentes på forhånd før det treffes beslutning om fremstilling til sykehus. Regionalt nivå treffer beslutning om eventuell gjennomføring av straff i sykehus.

10 (2) 11 Undersøkelse av innsatte, rom og eiendeler

Forskriften § 6-8. Undersøkelse av innsatte, rom og eiendeler

I avdelinger med særlig høyt sikkerhetsnivå skal undersøkelse av innsattes person og eiendeler som innsatte bringer med seg, alltid foretas ved ankomst, samt før og etter utganger.

Undersøkelse foretas etter straffegjennomføringsloven § 28 med tilhørende bestemmelser.

Undersøkelser av rom og gjenstander foretas oftere enn i øvrige avdelinger.

Undersøkelser av innsattes person, rom og eiendeler kan gjennomføres til enhver tid under straffegjennomføringen.

10 (2) 12 Undersøkelse av andre personer og gjenstander

Forskriften § 6-9. Undersøkelse av andre personer og gjenstander

Det skal på forhånd, og minst hver sjette måned, innhentes opplysninger fra det sentrale strafferegister om enhver som ønsker adgang til avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå, med unntak av diplomater og konsulære representanter. Om besøkende og andre personer som ikke er tilsatt i fengselet skal det også på forhånd kontrolleres om politiet har andre opplysninger av sikkerhetsmessig betydning.

Enhver som skal inn og ut av avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå skal passere metalldetektor og annen pålagt kontroll. Visitasjon kan gjennomføres etter samtykke ved positivt utslag etter kontroll med teknisk utstyr eller hund, eller ved stikkprøve- eller rutinekontroll eller etter mistanke. Dette omfatter også offentlig forsvarer og offentlig myndighetsrepresentant, herunder diplomatisk eller konsulær representant, samt tilsatte.

Dersom undersøkelsen gir positivt utslag, skal den ulovlige gjenstanden beslaglegges og overleveres til politiet eller holdes midlertidig tilbake.

Det er ikke tillatt å ta med gjenstander inn eller ut av avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå uten særskilt godkjenning. Alle gjenstander som tas med inn og ut av avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå skal kontrolleres nøye, om nødvendig ved bruk av gjennomlysningsmaskin eller lignende. Undersøkelse av gjenstander tilhørende offentlig forsvarer og offentlig myndighetsrepresentant, herunder diplomatisk eller konsulær representant, må ikke medføre at konfidensielt innhold i brev eller dokumenter avsløres eller ødelegges.

Ingen personer tillates å medta mobiltelefon eller tilsvarende inn i avdelingen. Eventuelt medbragt mobiltelefon eller tilsvarende skal tas hånd om av fengselets tilsatte inntil besøket er avsluttet.

Nektelse av kontrolltiltak, unndragelse eller forsøk på unndragelse av kontrolltiltak, kan medføre umiddelbar avvisning. Det samme gjelder dersom kontrolltiltakene gir positive utslag, eller det ellers er grunn til å anta at en person forsøker å ta med seg gjenstander som ikke er tillatt inn i fengselet. Personene kan av samme grunner holdes tilbake i fengselet i påvente av politiet. Dersom det antas at øvrige sikkerhetstiltak er tilstrekkelige, kan personene likevel tillates adgang til avdelingen.

Offentlig forsvarer og offentlig myndighetsrepresentant, herunder diplomatisk eller konsulær representant, kan ikke holdes tilbake og kan bare avvises dersom de ikke medvirker til undersøkelsen.

Advokater for øvrig behandles på lik linje med offentlige forsvarere.

Alle gjenstander som tas med inn og ut av avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå skal kontrolleres nøye, om nødvendig ved bruk av gjennomlysningsmaskin eller lignende. Dette gjelder for eksempel også all bagasje.

10 (2) 13   Besøk

Forskriften § 6-10. Besøk

Besøk skal gjennomføres med glassvegg og avlytting eller med en tilsatt i rommet. Lokalt nivå kan gi lettelse i disse kontrolltiltakene etter forhåndssamtykke fra regionalt nivå. Lettelser kan ikke gis dersom den besøkende motsetter seg de pålagte kontrolltiltak.

Offentlig forsvarer og offentlig myndighetsrepresentant, herunder diplomatisk eller konsulær representant, skal ha fri kommunikasjon med innsatte, uten avlytting eller tilsattes tilstedeværelse i besøksrommet. Glassvegg skal benyttes og besøket kan i tillegg gjennomføres under påsyn.

Alle samtaler skal føres på norsk eller engelsk eller et språk den tilsatte som utfører kontrollen behersker. Dette påbud gjelder ikke innsattes samtaler med offentlig forsvarer og offentlig myndighetsrepresentant, herunder diplomatisk eller konsulær representant. Brudd på språkpåbud skal føre til at besøket avbrytes umiddelbart.

Advokater for øvrig behandles på lik linje med offentlige forsvarere.

Gjennomføring av besøk skal på forhånd være godkjent av leder av fengselet. Myndigheten kan ikke delegeres. Besøk skal forhåndskontrolleres, jf. over.

Hvis politiet under etterforskning av straffbare forhold har behov for avhør av den innsatte, skal behovet for slikt avhør, samt identiteten til besøkende polititjenestemann, bekreftes av vedkommende politistasjon.

Innsatte fra andre avdelinger skal ikke ha adgang til besøksrom i avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå.

Lettelser i kontrolltiltakene må ikke føre til at kontroll utelates helt, jf. straffegjennomføringsloven § 31 annet ledd.

10 (2) 14   Postsendinger

Forskriften § 6-11. Postsendinger

Postsendinger til og fra innsatte skal kontrolleres ved gjennomlysning eller lignende, og åpnes og gjennomleses før de utleveres eller sendes. Slike sendinger kan helt eller delvis inndras. Den samme kontroll kan gjennomføres av sendinger innsatte allerede har mottatt. Korrespondanse skal foregå på norsk eller engelsk eller et språk den tilsatte behersker.

Innsattes korrespondanse med offentlig forsvarer og offentlig myndighetsrepresentant, herunder diplomatisk eller konsulær representant, skal kontrolleres ved gjennomlysning og lignende, og ved mistanke åpnes av en tilsatt i nærvær av den innsatte, men ikke gjennomleses av den tilsatte. Slik kontroll må ikke medføre at konfidensielt innhold i brev eller dokumenter avsløres eller ødelegges.

Advokater for øvrig behandles på lik linje med offentlige forsvarere.

Når kontrollen medfører at ulovligheter avdekkes, skal sendingen utleveres den innsatte etter at de ulovlige/ureglementerte gjenstandene er fjernet.

Etter straffegjennomføringsloven § 30 tredje ledd, siste punktum, jf. forskriften § 6-11 første ledd, siste punktum, kan innsatte i avdeling med særlig høyt sikkerhetsnivå pålegges å føre korrespondanse på et språk de tilsatte behersker. Anvendelsesområdet for disse bestemmelsene begrenses for så vidt gjelder innsatte i fengsler i Troms og Finnmark av sameloven § 3-4 siste ledd nr. 2, som gir de innsatte rett til å bruke samisk overfor hverandre og overfor sine pårørende. Det forutsettes imidlertid at disse fengslene har tilsatte som behersker samisk.

10 (2) 15 Telefonsamtaler

Forskriften § 6-12. Telefonsamtaler

Alle telefonsamtaler skal på forhånd godkjennes av lokalt nivå, og de skal gjennomføres på norsk eller engelsk eller et språk den tilsatte som utfører kontrollen behersker.

Alle telefonsamtaler til og fra innsatte skal avlyttes i sin helhet. Den innsatte og dennes samtalepartner skal på forhånd gjøres oppmerksom på avlyttingen. Samtalen kan avbrytes av den tilsatte hvis ikke språkpåbud følges, eller når det kan være grunn til å anta misbruk.

Samtaler til og fra offentlig forsvarer og offentlig myndighetsrepresentant, herunder diplomatisk eller konsulær representant, skal ikke avlyttes.

Det skal på forhånd, og eventuelt under samtalen, foretas undersøkelser for å sikre rett identitet på samtalepartneren.

Båndopptak av en samtale kan skje dersom det er mistanke om planlegging av rømning. Slike opptak kan ikke gjøres av samtaler med offentlig forsvarer og offentlig myndighetsrepresentant, herunder diplomatisk eller konsulær representant.

Advokater for øvrig behandles på lik linje med offentlige forsvarere.

Samtalen kan avbrytes av den tilsatte hvis ikke språkpåbud følges. Samtalen kan også avbrytes for å undersøke samtalepartnerens identitet, for eksempel for å kontrollere at ikke andre samtalepartnere kommer til. Det samme gjelder dersom det oppdages samtaleemner som ikke er forenlig med straffegjennomføringen, for eksempel kommunisering i koder, formidling av beskjeder eller lignende som kan gi grunn til å anta misbruk.

Telefonsamtalene skal protokolleres.

10 (2) 16 Fremstillinger

Forskriften § 6-13. Fremstillinger

Fremstillinger kan bare gis i ekstraordinære tilfelle ved helsebehandling, og da bare etter reglene som fremgår i forskriften § 6-7.

Fremstillinger kan bare gis i ekstraordinære tilfeller ved helsebehandling, jf. forskriften § 6-7. Fremstilling til andre formål kan normalt ikke gis.

10 (2) 17 Avvik eller lettelser i sikkerhetsforanstaltningene

Forskriften § 6-14. Avvik eller lettelser i kontrolltiltakene

Det skal ikke under noen omstendigheter gjøres lettelser i forhold til ovennevnte regler uten etter beslutning fra regionalt nivå.

Kriminalomsorgsdirektoratet skal straks orienteres om slike eventuelle lettelser. Melding om regelbrudd skal umiddelbart rapporteres til regionalt nivå og Kriminalomsorgsdirektoratet.